

Protokoll 10/2020

fört vid Östermalms Stadsdelsnämnds sammanträde tisdagen den 17 november 2020 kl. 18:00-19:45, Karlavägen 104 - stängt för allmänheten

Ledamöter

Henrik Lundqvist (M) Ordförande
Birgit Marklund Beijer (S) Vice ordförande
Andrea Hedin (M)
Magnus Granat (M)
Mats Hasselgren (L)
Vivianne Gunnarsson (MP)
Caroline Blomberg (C)
Berit Nyberg (S)
Fredrik Boeke (S) ersätter Rudolf Sjöstrand (S)
Jaime Barrios (V)
Anders Lindman (SD) ersätter Göran Ek (SD)

Ersättare

Amelie Langby (M)
Cecilia Enquist (V)
Christina Schönberg Messick (L)
Robert Steffens (C)
Emil Bustos (S)
Sanna Eliasson (S)
Stephanie Branzell (V)
Henrika Skott (M)

Övriga närvarande

Sarah Johansson Nämndsekreterare
Jan Rönnberg Tjänsteman
Marianne Wikander Tjänsteman
Roger Melroth Tjänsteman
Kerstin Andersson Stadsdelsdirektör

Justerare

Fredrik Boeke

Datum för justering

2020-11-17

Paragraf

§10

Sekreterare

Sarah Johansson

§ 10**Remiss av Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella tjänster samt sexuellt våld i oberoende relationer.**

ÖST 2020/663

Beslut

Östermalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Förvaltningen är positiv till stadens ambition som tydligt avspeglas i programmet. Att programmet omfattar fler typer av våld än tidigare kommer, menar förvaltningen, bidra till ökad kännedom om våldets olika uttryck.

Förvaltningen välkomnar att betydelsen av det förebyggande arbetet samt målsättningen avseende arbetet som riktas mot våldsutövare betonas.

Förvaltningen menar att aktiviteterna i programmet i större utsträckning bör beskriva vilka metoder eller insatser som avses. Detta för att programmet ska kunna fungera som det stöd det ämnar vara. En tydligare styrning skulle också bidra till en ökad likställighet inom staden, vilket är ett annat uttalat syfte med programmet.

I något fall menar förvaltningen att kedjan mellan mål, aktiviteter och indikatorer är svag. Det kan komma att påverka möjligheten att följa upp stadens arbete utifrån programmet.

Yrkande

Birgit Marklund Beijer m.fl. (S) och Jaime Barrios m.fl. (V) yrkar att nämnden delvis bifalla förvaltningens förslag, samt därutöver anföra följande;

Vi vill att Stockholm ska vara en stad som är fri från våld och diskriminering och som lever upp till de mänskliga rättigheterna. Vi vill göra vårt yttersta för att skapa ett Stockholm för alla. Det är positivt att i förslaget till program har fler målgrupper lyfts upp. Vi ställer oss bakom att staden ska stärka sitt arbete mot prostitution, människohandel och sexuellt våld. Genom att se beröringspunkter mellan de olika typerna av våld kan stadens arbete utvecklas och positiva synergieffekter kan uppstå. Förslaget till program saknar några aspekter/delar som vi anser behöver tillföras för att

programmet ska kunna användas ute i stadens verksamheter och inte hamna i skymundan. Därför föreslår vi att ärendet återremitteras för komplettering med följande perspektiv. I beskrivningen av vilka olika typer av våld som omfattas av programmet under delen som rör våld i nära relationer nämns inte att merparten av de som utövar våld är män. Det är antagligen inte avsiktligt men konsekvensen blir att staden osynliggör ett grundläggande faktum. Det är bra att stadens program följer samma struktur som den regionala strategin Operation Kvinnofrid. Målsättningarna i programmet är i stort samma mål som Operation Kvinnofrid har, vilket vi inte har något att invända mot. Tvärtom, det är stärkande att olika nivåer i samhället och olika myndigheter arbetar för jämställdhet och utgår ifrån samma mål för att förebygga och bekämpa våldet. Det är därför problematiskt att man i utkastet till program har valt att ta bort eller byta ut viktiga begrepp utan någon förklaring. Till exempel har man valt att utesluta begreppet normkritisk i andra punkten under mål 1 trots att det lyfts i Operation Kvinnofrid. Det vedertagna begreppet normkritik har också bytts ut mot normmedvetenhet på sidan 28 när viktiga perspektiv lyfts. Begreppet normkritik används av akademi, myndigheter, Sveriges kommuner och regioner (SKR), civilsamhället och många flera. På jämställdhetsmyndighetens webbsida kan man läsa "Normkritik handlar om att sätta fokus på makt. Det innebär bland annat att få syn på, och ifrågasätta, de normer som påverkar uppfattningar om vad som är "normalt" och därmed oreflekterat uppfattas som önskvärt." Normmedvetenhet fångar inte upp samma aspekter som normkritik och därför bör rätt begrepp användas.

Under mål 7 saknas en viktig punkt som återfinns i Operation Kvinnofrid. Punkten handlar om att stadens verksamheter ska använda sig av evidens i val av arbetssätt och metoder. Vi anser att punkten "Staden kvalitetssäkrar sina metoder och arbetssätt med stöd av forskning." ska föras in under mål 7. I utkastet till program berörs särskilt utsatta/sårbara grupper i förbifarten. Nämnden har vid flertal tillfällen mottagit rapporter från bland annat socialinspektörerna som visar att staden inte fullföljer sitt ansvar gentemot våldsutsatta som tillhör särskilt utsatta grupper. Under rubriken om programmets målgrupper behöver de sårbara grupperna och faktorerna bakom lyftas in tydligare för att öka kunskap bland stadens personal och för att utveckla och ge rätt stöd till den som behöver det. Exempel på faktorer som gör att grupper är särskilt utsatta/sårbara är; att ha en eller funktionsnedsättningar, att vara äldre, att leva i missbruk, att vara homo- eller bisexuell, transperson eller queer och att ha utländsk bakgrund. Utöver att tydliggöra målgrupperna behöver programmet aktiviteter som redogör för vad staden avser att göra för att nå och utveckla stödet till särskilt utsatta grupper.

Vidare saknar vi bostadsfrågan i programmet trots att det är en oerhört central del i arbetet mot våld. Vi vet att många våldsutsatta

stannar kvar i relationerna för att de saknar möjlighet att flytta till ett annat boende. Bostadsbristen i Stockholm måste mötas med byggande av fler hyresrätter med överkomliga hyror för att underlätta för våldsutsatta att frigöra sig från destruktiva och våldsamma relationer. Staden behöver också få fram fler genomgångsbostäder till SHIS. Beklagligt nog har majoriteten bromsat de allmännyttiga bostadsbolagens byggande av hyresrätter, Stockholmshus och genomgångsbostäder.

Fler av aktiviteterna som lyfts är alltför detaljerade vilket går stick i sträv med stadens andra program. Flertalet av aktiviteterna kan strykas till förmån för att låta nämnderna själva besluta vilka aktiviteter som är aktuella för deras verksamheter. På så sätt behöver nämnderna också tänka genom vad de behöver göra inom sina verksamhetsområden för att målen ska uppnås. Att politiken ska besluta om vilka kurser som ska spridas, vilka projekt som ska genomföras eller vilka utvärderingar som ska följas är en alltför detaljerad styrning.

Aktiviteterna och indikatorerna behöver ses över. Indikatorerna är avgörande för att kunna följa upp de mål som sätts. Därför måste de bättre anpassas så att de faktiskt mäter det som målen avser att uppnå. I det nuvarande förslaget finns stor förbättringspotential här. Några av dem måste även tydliggöras så att inte missförstånd ska ske. Till exempel står det under mål 5, under indikatorer ”Andel personer av dem som polisanmält våldet och har kontakt med RVC som fått stöd under rättsprocessen. (Stadsdelsnämnderna)” Frågan som uppstår är om det är våldsutsatta som har polisanmält som ska få stöd under rättsprocessen eller kan det vara våldsutövare som kan få stöd under rättsprocessen från stadsdelen. På samma sätt kan frågan ställas kring aktiviteterna där det endast står att Stödcentrum och Relationsvåldscentrum ska erbjuda stöd under rättsprocessen utan att klargöra till vem. Det är oerhört viktigt att det klargörs i programmet att stödet under rättsprocessen erbjuds till våldsutsatta och inte våldsutövare.

I framtagandet av programmet har förvaltningen involverat flertal föreningar som arbetar med de här frågorna. Det är bra.

Civilsamhällets kunskaper och insatser är ovärderliga i stödet till våldsutsatta och för arbetet att Stockholm ska vara en stad som är fri från våld. Därför hade det varit önskvärt att civilsamhället hade fått ett större utrymme i programmet. Till exempel har kvinnojourerna under lång tid varit en kunskapsbank och pådrivande opinionsbildande för att få upp frågorna om mäns våld mot kvinnor på dagordningen. De gör också dagligen ett enormt viktigt arbete för att se till att skydda kvinnor och deras barn. Staden måste därför se till att kvinnojourerna får stabilare och mer långsiktig finansiering. Under förra mandatperioden införde vi möjligheten att skriva avtal med ideella kvinnojourer genom så kallat idéburet offentligt partnerskap (IOP). Genom att teckna flera IOP kan fler kvinnojourers framtid säkras.

I programmet saknas skrivningar som rör privata utförare inom välfärdsverksamheterna. Programmet behöver därför kompletteras så att de privata utförare som verkar inom exempelvis LSS-verksamhet, äldreomsorg och skola lyfts. Att inte involvera till exempel de fristående skolorna innebär att målsättningen om att det våldsförbyggande arbete kommer att halta eftersom en stor del av barn och unga inte nås. Vi saknar även skrivningar om kränkningar, hot och brott som sker via nätet. Här hade programmet stärkts av att lyfta den problematiken men också vilka möjligheter som finns när staden kan nå fler genom internet.

Med utgångspunkt i Barnkonventionen bör staden fortsätta arbeta för att utveckla familjerätten samt sätta insatser för att barn inte ska behöva lämnas till umgänge med en våldsutövande förälder. Barnets bästa måste alltid stå i centrum. Rätt kunskap kan vara avgörande för att den som är utsatt kan få den hjälp som hen har rätt till. Det är viktigt att medel avsätts för att implementera programmet men även för att verksamheterna ska kunna genomföra kompetenshöjande insatser.

Slutligen tror vi att programmet eventuellt kunde tjäna på att delas upp i två program. Där det ena programmet lyfter våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Medan det andra programmet fokuserar på prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation. Som programmet är upplagt nu oroar vi oss för att delarna som rör det sist nämnda kan hamna i skymundan. Frågor som rör våld i nära relationer och människohandel är olika saker även om det är mäns våld mot kvinnor som är den gemensamma nämnaren.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förvaltningens förslag mot yrkandet från Birgit Marklund Beijer m.fl. (S) och Jaime Barrios m fl (V) och finner att nämnden beslutade i enlighet med förvaltningens förslag. Birgit Marklund Beijer m.fl. (S) och Jaime Barrios m fl (V) reserverar sig mot beslutet.

Handlingar i ärendet

- ÖST 2020/663-2 Svar på remiss av Stockholms stads program mot våld i nära relation 2021-2025
- ÖST 2020/663-3 Bilaga 1. Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck...
- ÖST 2020/663-4 Bilaga 2. Stockholms stads program mot våld i nära relationer 2021-2025

Signerat av

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
FREDRIK,BOEKE	2020-11-19
Henrik Frans Joakim,Lundquist	2020-11-19